

Homilia na uroczystą Mszę Św. w ramach akcji Kromka Chleba Caritas

16 lub 23 września 2018

Wymowa rozmnożonego chleba

Podczas Dni Kromki Chleba Caritas odwołujemy się do bardzo istotnego elementu rzeczywistości, jakim jest chleb. Przynoszony razem z winem na ołtarz jest darem, który w czasie liturgii staje się Ciałem Chrystusa. Chleb i wino od czasów Starego Testamentu były ofiarowane Bogu i z woli Chrystusa wybrane, aby stały się Jego Ciałem i Krwią w Eucharystii. W naszym kręgu kulturowym chleb stanowi najbardziej podstawowy pokarm.

Gdzie szukać chleba?

Wędrując po Ziemi Świętej można natknąć się na wymowne ślady ewangelicznych wydarzeń. Tabgha (Tabga) to miejsce, którego arabska nazwa wywodzi się z przekształcenia greckiego określenia Heptapegon, czyli „Siedem Źródeł”. Już w starożytności znano tutejsze ciepłe źródła o temperaturze ponad 30°C i leczniczych właściwościach, głównie ze względu na zawartość siarki. Łączymy tę okolicę z cudem, jakiego dokonał Jezus rozmnażając chleb dla rzeszy ludzi, oraz ze słowami prymatu dla Piotra Apostoła.

Znajdujący się tutaj kościół „Rozmnożenia Chleba” nawiązuje do zapisu Ewangelii, według którego Jezus wziął pięć chlebów i dwie ryby, pobłogosławił je i podając przez ręce Apostołów nakarmił nimi tłum (Mk 6, 32-44). Specyficzna ilustracja cudu znajduje się pod głównym ołtarzem kościoła w Tabgha. Misternie skomponowana mozaika na posadzce przedstawia kosz z czterema chlebami i dwie ryby. Jak wszyscy mogą się zorientować, powstaje pewna niezgodność ilustracji z Ewangelią. Nasuwa się zatem logiczne pytanie o to, co stało się z piątym chlebem.

Zastanawiając się nad przekazem artysty układającego kiedyś mozaikę, możemy dojść do teologicznych interpretacji. Mozaika usytuowana u stóp ołtarza sugeruje, że piątym chlebem jest hostia obecna w Eucharystii.

Chleb eucharystyczny jest z jednej strony darem Boga, a z drugiej owocem pracy rąk ludzkich. Do ołtarza przynoszony jest jako dzieło człowieka. To coś więcej niż tylko wynik połączenia kilku składników – to efekt ludzkiej myśli i współpracy wielu osób, dzieło wspólne. Dzięki temu chleb staje się symbolem jedności. W starożytnym tekście *Didache* odnajdujemy słowa modlitwy do Boga: „jak ten łamany chleb rozrzucony po górach, został zebrany w jedno, tak niech kościół Twój aż po najdalsze krańce ziemi zbierze się w jedynym królestwie Twoim” (9,4). Ponadto chleb staje się pokarmem eschatologicznym, o czym przypomina wymowne zdanie z Ewangelii wg św. Jana: „kto spożywa ten chleb, żyć będzie na wieki” (J 6,51).

Dla kogo jest rozmnożony chleb?

W opowieści Ewangelisty Marka znajdujemy dwa opowiadania o rozmnożeniu chleba. Jedno z nich mówi o nakarmieniu pięciu tysięcy ludzi (Mk 6, 32-44), co jest znakiem dla Żydów, a drugie opisuje nakarmienie czterech tysięcy ludzi (Mk 8, 1-10), które należy traktować jako

znak dla pogan. Pierwsze wydarzenie miało miejsce na obszarze Izraela, drugie – poza nim. Jak różne były cele obu cudów można odczytać analizując słowa użyte do opisu kosztów oraz ilości pozostałych okruchów chleba. Słowo *kofinos* odnosi się do znanego Żydom kosza do noszenia żywności. Łączy się ono z zebraną w te kosze ilością dwunastu miar ułomków – liczbą odpowiadającą dwunastu pokoleniom Izraela. Znane poganom określenie „*spyris*” oznaczające kosz, użyte jest obok cyfry siedem, która jest symbolem świata. I w jednym, i drugim przypadku wszystkie zabiegi redakcyjne zmierzają do podkreślenia jednej myśli – że chleb od Jezusa jest dla wszystkich, i to udzielany jest z obfitością i nadmiarem widocznym choćby przez resztki pozostawione przez tłumy.

Kolejny znak to wygłoszone przez Jezusa wśród Żydów zwyczajowe izraelskie błogosławieństwo przed posiłkiem. Tymczasem pośród pogan Jezus wypowiedział, zgodne z tradycją Greków, słowa dziękczynienia. Można też analizować cztery tysiące nakarmionych, co symbolizuje cztery strony świata, a więc wszystkich ludzi. Z kolei pięć chlebów i pięć tysięcy nakarmionych Żydów wskazuje na Pięcioksiąg, najważniejszą część Biblii hebrajskiej. Stąd nasuwa się wniosek o kontynuacji tego samego działania Bożego, które przez zsyłaną na pustyni mannę było ratunkiem dla wędrującego Izraela – o czym zapisano w Pięcioksięgu. Podsumowując rozważania o cudach rozmnożenia chleba wolno podkreślić, że pierwsze z nich dokonuje się jako znak Syna Bożego z rodu Dawida działającego najpierw pośród narodu wybranego. Drugie rozmnożenie natomiast dokonane zostało wśród pogan jako zapowiedź tego, że Kościół zaniesie zbawienie Chrystusa całemu światu.

Chleb miłosierdzia

Takie spojrzenie na cud rozmnożenia chleba warto uzupełnić o słowa z Apokalipsy: „Oto stoję u drzwi i kołaczę: jeśli kto postyszy mój głos i drzwi otworzy, wejdę do niego i będę z nim wieczerzał, a on ze Mną” (Ap 3, 20). Pokazują one jeszcze raz, jak bliskim dla Boga jest człowiek wezwany do intymnej relacji ze Stwórcą. Tę zażyłość Boga i człowieka zostało podkreślone poprzez zaproszenie do Eucharystii (do wiecznej uczyty w niebie również). Jest to uczyta stale przygotowywana przez samego Boga. On jest tutaj gospodarzem łamiącym dla swego gościa Chleb i udzielającym mu swoich darów. Uczestniczenie w tej uczcie nie oznacza życia z Bogiem w pojedynkę, lecz współbiesiadowanie z innymi dziećmi Boga, czyli z braćmi i siostrami. Dzięki skorzystaniu z odpuszczenia grzechów i gotowości przebaczenia innym wyносimy z Eucharystii prawdziwą komunie, czyli jedność zarówno z Bogiem, jak i z innymi ludźmi. Nawet obce osoby, przez łączność z gospodarzem uczyty, stają się sobie bliscy.

Jedność zdobywana w Eucharystii każe nam dzisiaj wychodzić na ulice naszych miast i wsi, aby dzielić się chlebem z innymi. Rozdając chleb potrzebującym naśladujemy gest Jezusa i zapewniamy, że i dzisiaj jesteśmy w stanie przyczyniać się do pomnożenia darów Bożych. Odnajdując brakujący piaty chleb z mozaiki z Tabgha w Eucharystii czerpiemy z niej siłę do poszukiwania wokół nas darów dla innych. Niech to spotkanie przy ołtarzu i wspólne przeżywanie Dni Kromki Chleba Caritas jeszcze bardziej otworzy nas na pomoc tym, którzy mają chleba zbyt mało. Niech do każdego trafi chleb miłosierdzia!

Ks. Marek Dec – z-ca Dyrektora Caritas Polska